13. િુ હીું કી અ રો

સ્વાધ્યાય

1. ાંગા જ ો ાજા ો.

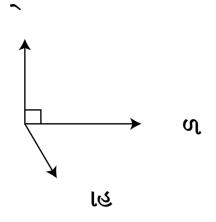
- 1. ાં ા(િુ હાહારિ)ુરે ાર જીકું કી ે ાટે ીે ાાં ી કું(િ ા) ાું છે?

- (a) le whl e l' jè.

 (b) le ile l'èl' jè.

 (c) le ile l'èl' jè.
- (d) ાર રકેન્દ્ર રા ા કેન્દ્રી ડુળો ું
- ઉ. ૨. ાર રકેન્દ્ર રા ા કેન્દ્રી ુંળોંું ેું છે.
- 2. ુું કી ેર ીટાએ
- (a) દાં ૈુ ારિકરાી ક્રિા છે.
- (b) કોઈ (ૂંળા) ાંીિુ ાહ ાર કરીે ાીુ કી ે ઉત્ કરાી ક્રિાછે.
- (c) ું ક ઓ કોઈ (ૂંળા) ચેી ાે િીોરિ ાહ ઉત્ કરાી ક્રિાછે.
- (d) ઇેક્ટ્રિક ોટરી કોઈ ે કરા ાી ક્રિ ા છે.
- ઉર.ું કઓ કોઈ (ૂંળા) ચેી ાે િીેરિ હ ઉત્ કરાી ક્રિાછે.
- 3. ુ હિઉત્ કરા રા ે...... રીકે ેળા છે.
- (a) જ રેટર (b) ે લે ોિટર (c) એ ીટર (d) ોટર
- ઉ ૨.જ રેટર
- 4. AC જ રેટર અે DC જ રેટર ચેો ૂળ ફા એ છે કે,
- (a) AC જ રેટર ાં ઇે ક્ટ્રોે રેટ હો છે જ ારે DC જ રેટર ાં કા ી ું ક હો છે.
- (b) DC જ રેટર ઉંો ોલ્ટેજ ઉત કરે છે.
- (c) AC જ રેટર ઉંો ોલ્ટેજ ઉત કરે છે.
- (d) AC જ રેટર ાં સ્ી રીં હો છે. જ ારે DC જ રેટર ાં કમ્ુટેટર હો છે.
- ઉ ર. AC જ રેટર ાં સ્ીરીં હો છે. જ ારે DC જ રેટર ાં કમ્ુટેટર હો છે.

- 5. ોર્ટ કીંટ ેિ ુ ાહ
- (a) ુ જ ટીજા છે. (b) દાોી.
- (c) ુ જ ીજા છે. (d) દા છે.
- ઉર.ુ જ ીજા છે.
- 6. ીેા ાા છે કે દેશે જાો.
- (a) ઇે ક્લ્રિક ોટર iિક ઉર્જાું િુ ઉર્જા i ર i ર કરે છે.
- ઉ ૨. ોટું
- (b) ઇેક્ટ્રિક જ રેટર િુ-ું કી ેર ા િ દાંરકો છે.
- ઉ ર. ાું
- (c) ુિંહારિ દી ુંળાકાર કોઇ (ૂંળા) દેન્દ્ર રું (ુંકી) દર્રે રેદે હો છે.
- ઉ ર. ાું
- (d) િુરઠા ંી ારંું આહકડ રા ો ારા ા- રીે ાઈ ારહો છે.
- ઉ ર. ોટું
- 7. ું કી ે ઉત્ કરાીે રી ો.
- ઉ ર.
- (1) ુંળાકારુ અે (2) ોે ોઇડ
- 8. ોોઇડું કકે ીરી ેં છે?ું ે જી ાું કી દદી ુ હા હારિ ોોઇડો(ું કી)ઉરઓ દુ ોી કો છો? જાો.
- ઉ ર. હા ુ હારિ ોોઇડ એ ું ક રીકે ં છે. ુ હાર ોોઇડાં કી ુો ક્ક્કી કરા દેે િળા એક હૂક ાં ુકો અે છી ે ાં દોરી ડેદ્રઢ ાર ાે ટકાોકે જે ડિકરો ે િજ ાં રી ફરી કે. ોોઇડ ાએક છેડાી જીક જી ાું કો ઉ રુ ાોજો ોે છેડો છેડો જી ાું ક રફ િકરે, ોે છેડો દી ુ અે ીજો છેડો ઉ રુ હે.
- 9. ું કી ે ાં ટૂકે િુ ાહારિ ાહકારેૌી ુળ અુ ે?
- ઉર.જારેિ હા હારિ હકાં હેોિ હું કીે ં હે. ારેે હકદ્વારા અુ ાે ળ હ હે.

10. ારો કે ેએક રૂાં એક દિાાટેકે ેઠા છો. ળું કી ે ે કારે ારી ાછળી દાાંી ળી દીા રફ ું જિ ઈે ક્ટ્રો ું કિર જૂારી જી વિદાાં ફંટા છે. ું કી ે દાકઇ હે?

ઉર. ુ હીદાઈ જ્રો ી િરિષ્દ્ર દિાાં હો છે. ફેિંાડા હા િ:-

જોડાં હા ી ંળી ુિ હી દિાં અે અંદાે ળી દિાાં રાાાં ે, ો હેી ંળીીે રફ (િરોં અઢી દિાાં) રહે છે. જે ુંકી ે ીદા દાં છે.

11. િુ ોટરી ાર્દિાળી કૃદિોરો.ેો િં અેકાં જાો.િુ ોટરાં સ્પીટિસંું કાંું છે? કૃ:-

િધાં:- ે િુ ઉર્જાું દિક ઉર્જા દેશ કરે છે. જારે ુિ હારિ ોર ૂંળાેું કી ે દુકા દે છે દે ું કી ે ં હો ેીેીે દરુજા ે રુજોેં ફે ા ાઓ સ્દિહ દાંળો દેશ જે દિ દરફે ૂંળું કરે છે.

સ્ખીટ સિંું કાર્:- િુ ોટર ંસ્ખીટ સિંકા કારા કોમ્ટ્રેટરા કારે કોઈ ાં નિુ હી દિ હોઇ ા દરેક અડા રિ છી દા છે. જે ા ીે કોઇ ોું કી ેે એીે ાં રુજા ેરા ા ળી દિ ા ઉટા છે કોઈ ી જે જા હે ા ીે રફ કે ા ી હીે ઉર રફ ા છે ારે ી જી જા હે ોી ને રફ કે ા છે ોી કોઈ

ે જ દિ \mathbf{i} \mathbf{i} ુરાે છે. \mathbf{j} ોટર \mathbf{j} \mathbf{i} \mathbf{i} \mathbf{j} \mathbf{i} \mathbf{j} \mathbf{i} \mathbf{j} \mathbf{i} \mathbf{j} \mathbf{j}

- 12. જે ા ો ંિુ ોટર રાીહો ે ં ોડા ા ો ા ો. ઉ. ર. િુ ં ા, રેફ્રીજરેટર, િર, ોિં ી, કૂર, કોમ્પુટર, Mp3 પેર રે ંિુ ોટર રા છે.
- 13. i ાં આ હક ર રા ા રા ૂંળાે ે લેો ટિર ાે જોડા i ું છે. જો જી ાું કે (1) ૂંળાી અંદર કે ીએ (2) ૂંળા iી હાર કાઢીએ અે (3) ૂંળાી અંદર િર રાીએ ો (ે લેો ટિર i) ું ?

ઉ ૨.

- (1) ૂંળાી અંદર કેીએ ોેલ્ોેટિરએક દિાાં કિ દાંે. ૂંળા અેંુ કરેી ાે ા કારે ૂંળાાંે રિ ુાહ એક દિાાં ઉત્ા છે.
- (2) ૂંળાી હારકાઢીએ ોેલ્ોેટિર સ્પિક્ષ્ટિ દિશાં કિ દો. ૂંળાઓ ું કચેી ાે શિકારે ૂંળાાંસ્પિક્ષ્ટ દિશાં ુિ હેરિ ા છે.
- (3) ૂંળાી અંદર િર રાીએ ો ેલ્ોિટિર ં દાંુંી કાર કે ૂંળા અે ું કરે ો હોાી ૂંળાાં ુિ હ ેરિ ોી.
- ઉંર. હા ૂંળા B i ેરિ હ ઉ ે. ૂંળા A i િુ હ દાે ારેો ાુંું કી ે દાે. ુંળાકાર કોઈ A અે B ે એક ીજા ી જીક હોાી ૂંળા Biિુ હિેરિ ે.
- 15.(1) િુ હારિ ુરે હકારી ા ઉત્ ાું કી ે રેદિા ક્કીકરા ાટેોિ ો.
- (2) ું કી ેે ૂં કે ુિ હાર હક ાર ડે અુ ા ા ળીદા ક્કીકરાં ાટેોિ ો.
- (3) ું કી ે ાંૂળાે કરા ાે ાંરિ ાિુ હિ દા ક્કી કરાં ાટે ાે ો.
- ઉર.(1)જ ાહા ાઅંુઠાોિ :- કલ્ાકરોકે ેારાજ ા

હા ાં ુિ હારિ હકે એ રી રી કડો છો કે જે રી અંુઠો ુ હા હિ હિ હું કરે છે. તે હારી ં ળી હક રી હા ું કી ે રે તે રે હો દિ તાં દિળા છે જે જ તા હા તા અંૂઠા તે કહે છે. ફિ:-

(2) ફેંગે ડાહાો કિંગ રાશ હા ો અંદો ં ળી અે ગે ગે ળી ં એ ગેરી ારો કે જે ગે ે રસ્ર રહે જો ં ળી ું કી ે ગે દિ ા હો અે ગેજી ં ળી િ હા હિ દા હો ો અંદા દિ દ િ મા હકરા ાં ળ ગે દિ દ િ છે. ફું:-

(3) ફેંગે પે લા હા દે :- િ ુજ જા હા દો જે દે (ંળી) કા ંળી ા અંદાે એ દે દે દે દે હો ે હે કર દે હો હો દે દાં ંળી દે દું કર દે હો દે દાં ંળી દે દું હો દે દું દું છે રળ િ ફેંગે દે દા દે છે રળ િ ફેંગે દે દા દે છે કિ દું કર દે હો દે દું દું હો દે દું છે કર દું હો દું દું હો દું દું છે કર દું હો દું દું હો દું દું છે કર દું હો દું છે કર દું હો દું છે કર દું હો દું હો દું છે કર દું હો દું છે હા દું છે કર દું હો હો દું હો હો દું હો દું હો દું હો દું હો હો દું હો હો દું હો હો દું હો હો

16. ા દિં ાળી કૃદિોરી ુિજ રેટરી અં રહેો િ દાં અેું કાં જાો. ું કાંું છે? કૃદ:-

િધાં:- જારે ૂંળાે ું કી ે ાંગે રીે કરા ાાં ે છે ારે ેાં ુા કળેરા છે. રિાે ુ હે ૂં ળું રાાં ુરી ાં હેા ાે છે.

કાં:- ુ જ રેટરએ એક એું ા છે કે જે ાંકિ ઉર્જાું િુ- ઉર્જાાં રૂાંર કરે છે. ેું કાર્ીું કી ેર રારિ છે.

કાં દિ:- ુિફિ ાં ે શિંા ે જોડાે રી એ ગીરી રિકરાાં ે છે કે જે ી કા ી ું ક દ્વારા ઉત્ ે ું કી ો દૂજા AB ઉરી રફ અે જૂ CD ીે રફ કિરે છે. રિાે ફિ ાં દાં ુજ ી ોઠી ાં ૂં ળું ABCD ડી દિાાં રિકરે છે. ફેેં ાજા હા ોિ ાુડા ૂજાેં AB એ CD દાાં રિુ હિઉત્ ા છે. , ૂંળાાં ABCD દાાં હ હે છે. એ ો અં એ ા કે ા રિાં ુ હ B2 ી B1 રફ હે છે.

અડા રિ છી જા CD ઉરી રફ અે જા AB ીે રફ કિરા ાં છે રિ ાે ે જા ે ાં ીેરિ ુિ હો ીદિ ાે ઉટાઇ જા છેે ીરિ ાીેરિ ુિ હ DCBA દિ ાાં હે ા ાે છે. એ ો અં એ ા કે ા રી ાં ુ હ B1 ી B2 રફ હે છે.

દરેક અડા રિ છી અુરૂ ૂજાેં રિિુ હોી દિાદા છે. ો હકે જે એક રા ાળા છી દિાદે છેે ાર્ષિ હ - ેલ્ટરેટીં હ(AC) કહે છે. કારા

જ રેટરે AC જ રેટર કહે છે.

ું**કા**ં:-ABCD ૂંળાાંેરિ ાિુ હે હારા રીાં ોકાું કાં કરે છે.

17. િુ ોર્ટ ર્કિટ ારે ા છે?

ઉર. ુિં રહાી ાઇ ાં જારે ાઇ ા રઅેન્ટ્ર ા ર ે એકીજા ાે ી ાં કાં ે ારે ે રોડિં (ોર્ટર્કિટ) ા છે. ારે ે છે ારે ે ા રો રું આ હક ર ુકા ાે હો અ ા ાં કોઈ (ાી) હો ારે.

18. આ લાં કું કાં ું છે? ના ના ે આ લ્કિક્યું કે જરૂરી છે? ઉ. અ લાં રો ઉતો તે ટે નો ના ર રા ને લું કર નાં ે છે અ લાં રે ને નો નો નો ના ના રો ને ના ના રે બે અને નો રો ના ના રાકે નિ નો કો કો ભો છે.

ાડે છે. અેોેિ ા ા રારે ુિં-ોકીર ળે છે. કેટીકાર કોઈ કારો રિુ ાો ોજોડે ા રોું આ હક ડી ળી જા છેો ાોે ાા ાા ડાંીિ હ હે છે. ાા કોઈ અડેોે કરંટ(ુિ- 'કો)ાે છે. જે ા કીડી કે છેો ાિ રાટેિ હિજી ો જાદેો જોઈએેી ાુા ાે અર્લિકરું જરૂરી છે.